

РОЗДІЛ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ  
І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКАМОДЕЛЬ МОНІТОРИНГУ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ  
В УМОВАХ РЕГІОНАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙMODEL OF MONITORING OF ECONOMIC SECURITY  
IN CONDITIONS OF REGIONAL TRANSFORMATIONS

УДК 338.24:65.018

**Антохов А.А.**

д.е.н., доцент кафедри економічної теорії, менеджменту й адміністрування Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

**Антохова О.Ю.**

к.е.н., асистент кафедри фінансів та кредиту Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

*У статті розглядається поняття загроз економічної безпеки. Досліджується значення та вплив ризиків на регіональний розвиток в умовах трансформацій. Указується на відмінність понять «ризик» та «загроза». Наводиться класифікація ризиків у регіональній економічній системі. Пропонується алгоритм, що забезпечує інтеграцію інструментарію моніторингу загроз економічній безпеці в систему управління регіональним розвитком.*

**Ключові слова:** економічна безпека, загроза, ризик, регіональні ризики, регіональні трансформації.

*В статье рассматривается понятие угроз экономической безопасности. Исследуется значение и влияние рисков на региональное развитие в условиях трансформаций. Указывается на отличия понятий «риск» и «угроза». Приводится классификация рисков в региональной экономической*

*системе. Предлагается алгоритм, обеспечивающий интеграцию инструментария мониторинга угроз экономической безопасности в систему управления региональным развитием.*

**Ключевые слова:** экономическая безопасность, угроза, риск, региональные риски, региональные трансформации.

*The article deals with the concept of threats to economic security. The significance and impact of risks on regional development under conditions of transformation is researched. It is indicated by the difference in understanding the risk and the threat. The classification of risks in the regional economic system is presented. The proposed algorithm, which provides the integration of tools for monitoring the threats to economic security in the regional development management system.*

**Key words:** economic security, threat, risk, regional risks, regional transformations.

**Постановка проблеми.** Мезоекономічна система в умовах ринкової економіки функціонує в умовах невизначеності у зв'язку з існуванням ризиків у діяльності суб'єктів господарювання. Нестабільність економічного середовища, в умовах якої відбувається регіональний розвиток, зумовлює необхідність систематичного аналізу територіального ризику, проблема якого є найважливішою в економічному регіональному розвитку, а також під час дослідження економічної безпеки в умовах регіональних трансформацій та децентралізації.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблеми економічної безпеки держави в різних сферах управління реальним сектором економіки аналізувалися в працях вітчизняних і зарубіжних науковців, а саме: В. Алькеми, В. Бегми, І. Бінька, З. Варналія, Т. Васильців, О. Власюка, А. Козаченко, В. Сенчагова, М. Флейчук, В. Франчука, В. Шлемка тощо. Однак проблеми оцінки загроз та ризиків економічній безпеці на регіональному рівні в умовах трансформації є не дослідженим повністю, чим і зумовлена актуальність теми.

**Постановка завдання.** Метою дослідження є виявлення можливих ризиків та загроз економічній безпеці регіону та побудова алгоритму моніторингу загроз економічній безпеці в умовах регіональних трансформацій.

**Виклад основного матеріалу дослідження.**

Сьогодні проблемі існування й оцінювання ризику приділяється значна увага. Однак традиційними методами регіонального менеджменту складник ризику в управлінні регіональним розвитком не відображений повністю, що зумовлює зниження ефективності процесу управління і не дозволяє об'єктивно планувати подальший регіональний розвиток (утворення ОТГ, інші трансформаційні зміни), що визначає важливість і необхідність формування моделі визначення загроз економічній безпеці. Цей механізм повинен формувати повноцінний складник системи управління регіональним розвитком і актуалізувати це завдання в умовах посилення регіональної політики.

У сучасних умовах за теоретико-методологічними засадами управління регіональними ризиками спостерігається певна фрагментарність під час реалізації цього завдання, що полягає в дослідженні переважно мікрорівня, незважаючи на те, що ризиком визнають ситуаційну характеристику будь-якої діяльності, що містить невідомість її результату і можливі сприятливі або несприятливі наслідки, тобто загрози [1, с. 136].

В економічній теорії виділяють класичний і неокласичний підходи сутнісної категорії ризику. Класичною теорією (Мілем, Сінеором та ін.) «міра ризику» визначається як математичне очікування

втрат, що виникають залежно від альтернативи. Неокласичною концепцією (А. Маршалл, Ф. Найт, А. Пігу та ін.) передбачається зростання ризику підприємця залежно від зростання очікуваного прибутку [2].

На думку Т. Бачкана, Д. Месена, Д. Міко, ризик визначається не як шкода, що наноситься реалізацією підприємницького рішення, а як власне рішення. Найважливішим поняттям тут є «можливість відхилення від мети», причому розглядаються як позитивні, так і негативні відхилення [3].

Я. Рейльян визначає поняття ризику через розбіжність кількісних співвідношень результатів реалізації можливих альтернативних рішень у різних умовах зовнішнього середовища [4].

Досліджені дефініції відображають наявність у терміні «ризик» ключового словосполучення «можливість відхилення від мети». Згідно з управлінським підходом ризик визначається рівнем невизначеності в прогнозуванні результату, що зумовлює тісний взаємозв'язок ризику з визначенням конкретних альтернатив й актуалізує розрахунок ймовірності результату, реалізуючи об'єктивно-суб'єктивну природу ризику.

Відповідно до вищевикладеного, на нашу думку, необхідно розмежувати поняття «загроза» і «ризик». Загроза може бути визначена як реальна об'єктивна можливість деструктивних змін в істотних характеристиках активів і економічних агентів (а також стан відносин між ними), зумовлена змінами параметрів зовнішнього середовища, а ризик – як характеристика потенційного вибору з боку економічного агента, що характеризується альтернативністю, невизначеністю, ймовірністю, визначається різницею результату за умов об'єктивної оцінки стану економічної системи і результату реалізації запланованих дій.

Виходячи з контексту дослідження, регіон є невід'ємною частиною цілісної системи, яка об'єднує продуктивні сили і виробничі відносини, що володіє прямим і зворотним виробничо-економічним, ресурсним, фінансово-кредитним та соціальним взаємозв'язком із народним господарством, тобто регіоном називають певну економічну систему, що володіє індивідуальною комбінацією ресурсів та можливостей, що забезпечують поступальний розвиток [5, с.97–98].

Отже, з позиції економічної регіональної системи ризик може визначатися як регіональна діяльність, пов'язана з нівелюванням невизначеності за рахунок визначення можливого відхилення результатів реалізації стратегії регіонального економічного розвитку від прогнозованих.

До діючих у регіональній економічній системі ризиків входять політичні, технологічні, економічні, кліматичні, соціальні та ін.

Виникнення ризикової ситуації зумовлене такими умовами:

- існуванням елемента невизначеності в досягненні необхідного результату;
- наявністю альтернатив, серед яких необхідно зробити вибір;
- можливістю визначення позитивних і негативних результатів зроблених дій;
- інформативністю, що сприяє оцінці ймовірності виникнення та ступеня тяжкості наслідків ужитих заходів.

Підхід неокейнсіанської теорії полягає в такій інтерпретації понять «ризик» і «невизначеність»: головною відмінністю між ризиком і невизначеністю є можливість суб'єктів господарювання, що ухвалюють рішення щодо виокремлення кількісних ймовірностей настання певних подій. Як правило, ризик притаманний економічним системам із масовими подіями (до яких належить і регіональна економічна система), а невизначеність присутня у випадках суб'єктивного визначення ймовірності настання негативних наслідків через відсутність або недостатність статистичних даних. Однак, на думку послідовників неокласичної школи, ці поняття є тотожними [6, с. 7].

Ризики, що виникають, виступають сильнодіючими факторами руху економіки, зумовлюють процес відтворення, що забезпечує, у свою чергу, реальний розвиток господарського життя. Однак накопичення ризиків, загроз і конфліктного потенціалу, що перевищує стійкість економічної системи (на противагу прискореному відновленню суспільно-господарського життя), зумовлює спад виробництва, функціональні і структурні кризи [7, с. 115–118]. Зазначений ризиковий функціонал є інноваційною функцією ризиків, що забезпечує самовідношення сформованої системи ризик-менеджменту і подолання внутрішньої інертності останнього.

Ефективна система управління регіональним економічним розвитком містить елементи стратегічного управління (втілення місії системи, реалізація її завдань і цілей), оперативного управління (застосування інструментарію для поступального руху системи, щоб досягнути поставлених цілей), ризик-менеджменту (підвищення ймовірності досягнення цілей системи).

Система ризик-менеджменту сприяє оптимізації умов регіонального розвитку, забезпеченню балансу інтересів усіх господарюючих суб'єктів, формуванню сприятливого клімату в цілях зростання активності підприємницької діяльності, зниження її ризиків за умов дотримання екологічних принципів. До інструментарію ризик-менеджменту належать методи й інструменти регулювання діяльності господарюючих суб'єктів органами управління, що зумовлює підтримання стабільності й безпеки регіонального економічного розвитку регіонів [8].

До складу системи управління ризиком уходить керувана підсистема об'єкта управління і керуюча підсистема суб'єкта управління. Суб'єктом системи ми розглядаємо регіон, а об'єктом взаємодії – ризик і економічні відносини між суб'єктами господарювання в процесі діяльності в умовах ризикової ситуації та трансформацій.

Проаналізувавши економічну літературу, ми виділили низку принципів основи функціонування систем, які сприяють захисту економічного суб'єкта від негативних наслідків впливу внутрішнього і зовнішнього середовища [9, с. 52], а саме:

- еволюцію механізмів регулювання економічних систем, що припускає зміну і розвиток способів і методів управління на основі встановлених тенденцій розвитку і попереднього історичного досвіду;

- мінливість функціонально-структурного блоку інструментарію регулювання економічних систем, що зумовлює поступальність його проектування, починаючи з функціональної структури;

- наступність функціонально-структурного блоку інструментарію регулювання економічних систем, що визначає спадкування основних функцій попереднього інструментарію;

- оновлення функціонально-структурного блоку інструментарію регулювання економічних систем, що відбиває процес утворення нових організаційних форм.

Зазначені принципи є основою для вивчення еволюції системи ризик-менеджменту, зумовленої трансформацією організаційних форм і методів управління економічними системами, а також із метою методологічних досліджень процесу функціонально-структурного формування цього інструментарію на різних рівнях господарювання.

У процесі управління ризиком здійснюється діагностика регіонального середовища, вироблення і ухвалення альтернативних рішень, розроблення механізмів мінімізації та нівелювання ризиків. Крім того, необхідно досліджувати причини й умови ризикової ситуації, що вимагає проведення повномасштабного дослідження зовнішнього та внутрішнього регіонального середовища і зумовлює розширення і коригування завдань регіонального ризик-менеджменту [10, с. 18].

Необхідно вказати на наявність у регіональній системі управління ризиками обов'язкового етапу моніторингу внутрішнього і зовнішнього регіонального середовища, що зумовлює ідентифікацію та селекцію ризиків, зниження асиметричності інформації, розвиток і підвищення регіональної стійкості.

Невизначеність регіональних економічних процесів зумовлює асиметрію використовуваної в процесі ухвалення рішень інформації, що є ознакою суб'єктивізму. Однак необхідно враховувати, що «входом» у процесі ухвалення рішень

є сукупність умов, що вимагає трансформації стану регіональної економічної системи, яка цілеспрямована за рахунок нівелювання різних невизначеностей [11, с. 59]. Необхідно зазначити, що будь-яка невизначеність завжди взаємопов'язана з випадковими чинниками; це зумовлює підвищення складності в ухваленні управлінського рішення за умов зростаючої невизначеності за рахунок кількісного збільшення випадкових факторів, що практично не піддаються контролю й обліку.

Ризик-менеджмент в управлінні регіональним економічним розвитком передбачає наявність зворотного зв'язку, необхідного суб'єктові управління під час зміни стану об'єкта ризику з метою коригування керуючого впливу з одночасною оцінкою змін в елементах економічного потенціалу регіону, що зумовлює (за необхідності) коригування конкретних параметрів і реалізацію уточнюючого керуючого впливу.

До принципів системи управління ризиками (складника управління регіональним економічним розвитком) належать такі:

- 1) усебічний аналіз і облік ризику кожного елемента регіональної економічної системи;

- 2) своєчасна, повна, достовірна, неспотворена інформація про регіональну економічну систему, необхідна для розроблення і коригування ефективних управлінських рішень;

- 3) гнучкість і оперативність системи оцінки ризику, що сприяє оптимальному обліку оперативної інформації, пов'язаної зі зміною регіональної економічної ситуації;

- 4) компромісні рішення під час визначення вектора економічного розвитку регіону, спрямовані на визнання неминучості об'ґрунтованого ідентифікованого ризику, що дозволяють оцінити його вплив на розвиток регіональної економічної системи та можливі наслідки;

- 5) доступність та відкритість забезпечують можливість інформування про дієві регіональні ризики всіх зацікавлених суб'єктів.

Ризики регіонального економічного розвитку (як об'єкт управління) є складною категорією з позиції реалізації управлінського впливу, оскільки економічний розвиток регіону – складний процес, тому під час управління зазначеними ризиками вплив має здійснюватися через складники, що викликають ці ризики.

Сьогодні в системі ризик-менеджменту спостерігаються нові тенденції: зростання невизначеності ризиків; поширення кількісних методів визначення ризику; активізація контролю за ризиками; підвищення точності у вимірюванні ризиків; розроблення нових методик організаційних технологій в управлінні ризиками. Посилюється увага до проблем регіональної системи ризик-менеджменту.

Комплексність системи ризик-менеджменту зумовлює не зникнення втрат, а неперевищення під впливом сукупності ризиків втрат над очікуваними величинами, що сприяє контролю зазначеної системи сукупності ризиків регіонального економічного розвитку і мінімізації можливих втрат у несприятливій ситуації. Ризик-менеджмент є багатоступеневим процесом, що діє з метою зменшення або компенсації збитку для об'єкта в разі настання несприятливої події. Слід зазначити, що використання системи ризик-менеджменту не позбавить від ризиків повністю, але сприяє прогнозуванню і мінімізації можливих втрат у разі несприятливого результату, оскільки система оцінки ризику зумовлює виділення всіх джерел ризику, встановлення природи, виробництво якісної і кількісної оцінки, ухвалення управлінських рішень на різному рівні [12].

У процесі управління ризиками необхідно провести аналіз існуючих ризиків із метою отримання необхідної інформації для подальшої кількісної оцінки. Одночасно визначається якісний складник шляхом визначення й опису всіх істотних ризиків, властивих цьому середовищу, на підставі чого формуються варіанти розвитку несприятливих ситуацій із побудовою функцій розподілу ймовірності настання збитку.

Процес аналізу ризиків є двобічним: від моменту виявлення ризику до його оцінки, і навпаки, від оцінки існуючого ризику до виявлення потенційних, пов'язаних з існуючим ризиком.

Вибір найкращого вектора здійснюється за рахунок проведення оцінки порівняльної ефективності засобів впливу. У процесі оцінки величини і ступеня впливу ризику на регіональний економічний розвиток у регіональну політику можуть бути внесені корективи з метою зниження виявлених ризиків, що зумовлює необхідність інтеграції ризик-менеджменту в загальноорганізаційний процес формування стратегії регіонального розвитку. У такому разі ефективність стратегії буде визначатися здатністю дотримуватися балансу між оптимальним ризиком і прибутковістю регіональної ресурсної бази, і, окрім того, умінням розрахувати потенційні межі ризику, знижувати вплив зазначеного ризику на регіональну економічну систему за допомогою інструментарію ризик-менеджменту [13, с.100].

У процесі аналізу ризиків необхідним уточненням є визначення показника ймовірності успішного результату в разі ухвалення рішення, оскільки ризиком визначається дія з ймовірністю досягнення бажаного результату, що дорівнює 0,5, причому існує зворотна залежність ймовірності і ризику: зі зниженням ймовірності збільшується ризик. Установлено, що розбіжність між об'єктивною ймовірністю і суб'єктивною її оцінкою передбачає, що об'єктивне критичне зна-

чення ймовірності успішного результату під час оцінювання суб'єктом ситуації як ризикованої становить 0,38 (на підставі феномена «зміщеного вибору» Х. Хекхаузена, що модифікував «Модель вибору ризику» Дж. Аткинсона відповідно до моделі В. Лефевра) і визначає можливість біполярного вибору суб'єкта на підставі математичного виразу дійсних коренів рівняння  $a^2 - a = 1$ , що є «золотим перетином» [14].

Заключним етапом процесу управління ризиками виступає контроль результатів, що передбачає оцінювання відповідності реалізації наміченого регіонального розвитку та отриманих результатів із метою подальшого коригування процесу управління регіональним економічним розвитком і що виражається у визначенні нових обставин, які впливають на ступінь ризику, а також у моніторингу ефективності діяльності систем забезпечення регіональної економічної безпеки.

Коригування процесу управління регіональним економічним розвитком реалізується шляхом розроблення і здійснення контрзаходів, що сприяють подоланню негативних ризикових тенденцій у чинній регіональній економічній стратегії і формуванню більш ефективної стратегії (за необхідності).

У процесі управління ризиком передбачається отримання, передання, перероблення і використання інформації, що вимагає проведення моніторингу протягом усього процесу управління регіональним економічним розвитком. Реалізація ризик-менеджменту вимагає отримання надійної і достатньої для кожних конкретних умов інформації, що реалізує можливість ухвалення конкретного рішення щодо подальших дій у сформованих ризикових умовах.

Системою моніторингу забезпечується безперервність процесу фіксації результатів регіональної економічної діяльності і порівняння їх із плановими показниками. Моніторинг і прогнозування загроз економічній безпеці виступає необхідним елементом системи управління регіональним розвитком, оскільки має на меті виявлення в процесі моніторингу якісних змін у складі й змісті властивостей суб'єктів і об'єктів регіональної економічної системи. Моніторинг загроз економічній безпеці виступає передумовою проведення аналізу і діагностики рівня безпеки регіональної економічної системи та її окремих складників із метою коригування заходів управлінського впливу, визначення кількісних показників потенційних ризиків (ризик-індикаторів) і забезпечення досягнення цільових орієнтирів регіонального розвитку. Контекст ефективного управління регіональним економічним розвитком вимагає від системи управління ризиками мінімізації впливу ризиків на матеріально-технічну та ресурсну

бази регіону, а також адаптацію його економічних зв'язків у несприятливу економічну ситуацію.

Відповідно до вищевикладеного ми пропонуємо алгоритм, що забезпечує інтеграцію інструментарію моніторингу загроз економічної безпеки в систему управління регіональним розвитком (рис. 1).

Особливістю запропонованого алгоритму є співвіднесеність його етапів з етапами розроблення стратегії соціально-економічного розвитку регіону і перманентним характером моніторингу загроз економічній безпеці та ризик-індикаторів; це дозволяє розглядати сукупність інструментів моніторингу загроз економічній безпеці підсис-

темами системи «нового» державного менеджменту на регіональному рівні, головним завданням цього алгоритму має стати підвищення рівня безпеки регіональної системи в цілому та її складників зокрема.

**Висновки з проведеного дослідження.** У сформованих економічних умовах значну теоретичну та прикладну цінність має оцінка та облік регіональних ризиків як важливих складників у теоретичних і практичних дослідженнях регіонального управління, оскільки найбільша кількість управлінських рішень розробляється і реалізується в умовах ризику, що зумовлює необхідність підтримки суб'єктів господарювання

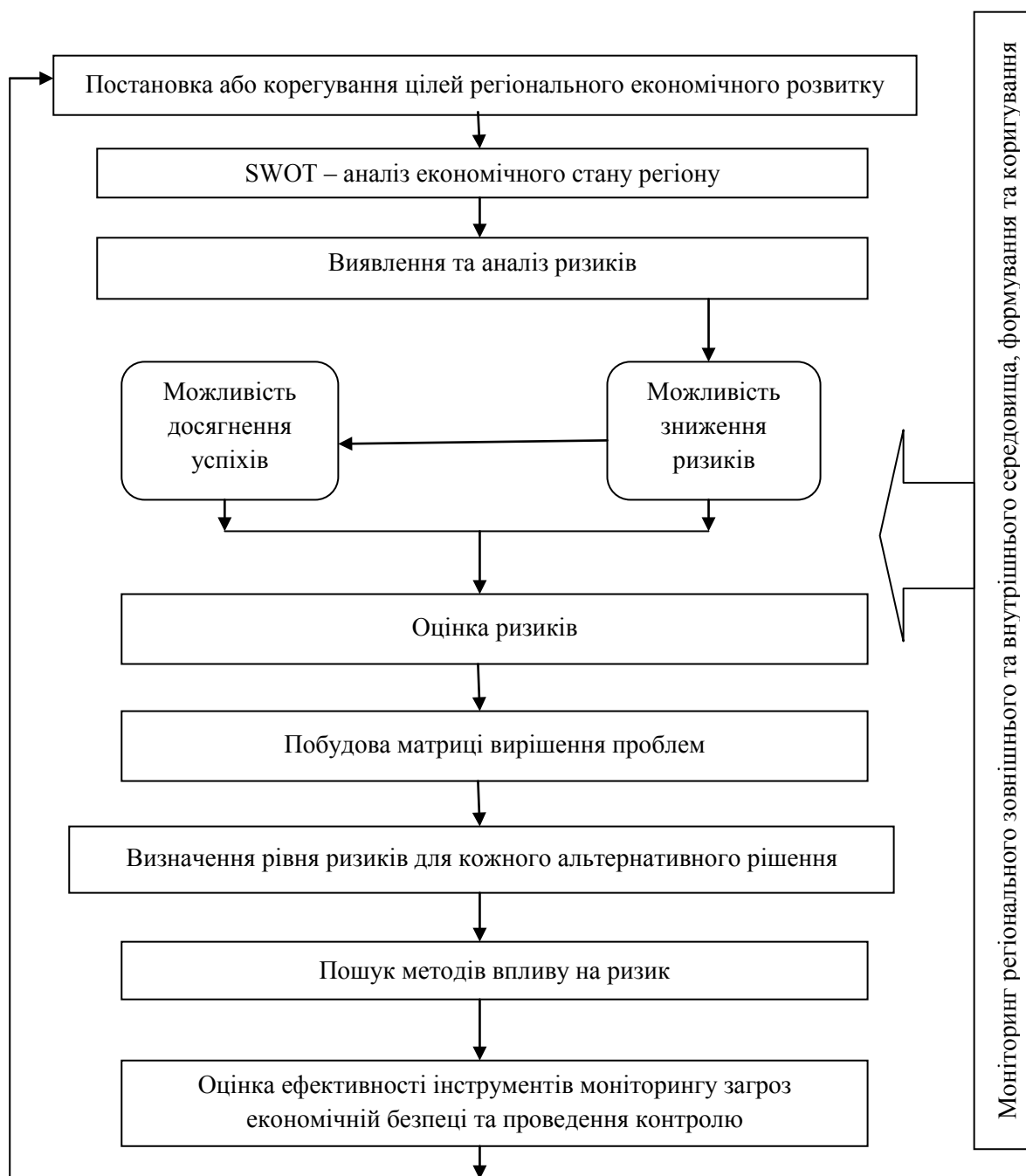


Рис. 1. Алгоритм моніторингу загроз економічній безпеці в умовах регіональних трансформацій

регіональною владою за рахунок запровадження технічних нововведень і реалізації нетривіальних дій, спрямованих на підвищення конкурентних позицій і зміцнення регіональних економік. Отже, ризик потрібно не «обходити», а оцінювати його і керувати ним, що сприяє визначенню напрямів і можливостей забезпечення сталого регіонального економічного розвитку.

#### БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Різник Н. Економічна безпека регіону та її роль у забезпеченні економічної безпеки держави. Економічний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди. 2011. № 17/1. С. 135–139.
2. Найт Ф. Риск, неопределенность и прибыль: Пер.с англ. Москва: Дело, 2003. 360 с.
3. Хозяйственный риск и методы его измерения: пер. с венг. / Б Бачкай, Д. Месена, Д. Мико и др. Москва: Экономика, 1979. 184 с.
4. Рейльян Я. Аналитическая основа принятия управленческих решений. Москва: Финансы и статистика, 1989.
5. Гуменюк А. Безпека структурно-інституціональної трансформації економіки регіону: теоретичні основи та прикладні аспекти: монографія. Київ: НІСД, 2014. 468 с.
6. Тимошенко О. Економічна безпека у системі науки про економіку: основні наукові школи. Економічний простір. 2015. № 104. С. 5–19.
7. Ілляшенко О. Механізми системи економічної безпеки підприємства: монографія. Харків: Мачулін, 2016. 504 с.
8. Бойко Т. Актуальні проблеми економічної безпеки України. URL: <http://library.kr.ua/orhus/bojko.pdf>.
9. Качинський А. Індикатори національної безпеки: визначення та застосування їх граничних значень: монографія. Київ: НІСД, 2013. 104 с.
10. Криленко В. Економічна безпека регіону як складова забезпечення національної економічної безпеки [Текст]. Ефективна економіка. 2013. № 2. С. 17–28.
11. Антохов А. Регіональна економіка та інтелектуалізація суспільства: інноваційні аспекти взаєморозвитку [Текст]: монографія. Львів: ПП «Видавництво «БОНА»», 2016. 420с.
12. Publications Risk Management Standard. URL: <http://www.airmic.com/publications.asp>.
13. Кузьмак О. Ефективна система ризик-менеджменту як дієвий засіб забезпечення стійкості фінансових установ. Наука і Європа. 2015. № 10. С. 94–101.
14. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность. Мотивация и деятельность. 2-е изд. Санкт-Петербург: Питер; Москва: Смысл, 2003. 860 с.

#### REFERENCES:

1. Riznyk N.A. Ekonomichna bezpeka rehionu ta yii rol u zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky derzhavy [Tekst] / N. A. Riznyk // Ekonomichniy visnyk Pereiaslav-Khmelnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. Skovorody. – 2011. – № 17/1. – С. 135–139.
2. Nayt F.H. Risk, neopredelennost i pribyl: Per.s angl. / F.H. Nayt. – M.: Delo, 2003. – 360 s.
3. Hozyaystvennyiy risk i metody ego izmereniya: per. s veng. / B T. Bachkai, D. Mesena, D. Miko i dr. – M.: Ekonomika, 1979. – 184 s.
4. Reylyan Ya.R. Analiticheskaya osnova prinyatiya upravlencheskih resheniy / Ya.R. Reylyan. – M.: Finansyi i statistika, 1989.
5. Bezpeka strukturno-instytutsionalnoi transformatsii ekonomiky rehionu : teoretychni osnovy ta prykladni aspekty : monohrafiia / A. M. Humeniuk. – K. : NISD, 2014. – 468 s.
6. Tymoshenko O. V. Ekonomichna bezpeka u systemi nauky pro ekonomiku : osnovni naukovi shkoly / O. V. Tymoshenko // Ekonomichniy prostir. – 2015. – № 104. – S. 5–19.
7. Illiashenko O. V. Mekhanizmy systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [monohrafiia] / O. V. Illiashenko. – Kharkiv: Machulin, 2016. – 504 s.
8. Boiko T. V. Aktualni problemy ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Elektronnyi resurs] / T. V. Boiko. – Rezhym dostupu : <http://library.kr.ua/orhus/bojko.pdf>.
9. Kachynskiy A. B. Indykatory natsionalnoi bezpeky: vyznachennia ta zastosuvannia yikh hranynchnykh znachen : monohrafiia / A. B. Kachynskiy. – K. : NISD, 2013. – 104 s.
10. Krylenko V. I. Ekonomichna bezpeka rehionu yak skladova zabezpechennia natsionalnoi ekonomichnoi bezpeky [Tekst] / V. I. Krylenko // Efektyvna ekonomika. – 2013. – № 2. – С. 17–28.
11. Antokhov A.A. Rehionalna ekonomika ta intelektualizatsiia suspilstva: innovatsiini aspekty vzaiemorozvytku [Tekst] : monohrafiia / A.A. Antokhov. – Lviv : PP «Vydavnytstvo «BONA»», 2016. – 420s.
12. Publications Risk Management Standard // <http://www.airmic.com/publications.asp>
13. Kuzmak O. M. Efektyvna systema ryzikmenedzhmentu yak diievyi zasib zabezpechennia stiikosti finansovykh ustanov / O. M. Kuzmak. // Nauka i Yevropa. – 2015. – № 10. – S. 94–101.
14. Hekhauzen H. Motivatsiya i deyatelnost. Motivatsiya i deyatelnost / X. Hekhauzen. – 2-e izd. – SPb.: Piter; M.: Smyisl, 2003. – 860 s.

**Antohov A.A.**

Doctor of Economics, Associate Professor  
Associate Professor of the Department  
of Economic Theory, Management and Administration  
Chernivtsi National University Named After Y. Fedkovich

**Antokhova O.Yu.**

Ph.D.assistant  
Associate Professor of the Department of Finance and Credit  
Chernivtsi National University Named After Y. Fedkovich

#### **MODEL OF MONITORING OF ECONOMIC SECURITY IN CONDITIONS OF REGIONAL TRANSFORMATIONS**

The article deals with the theoretical and methodological principles of management of regional risks in the context of regional transformations. The classical and neoclassical approaches of the essential risk category are considered. A distinction is made between the concepts of "threat" and "risk" and states that the threat can be defined as a real objective possibility of destructive changes in the essential characteristics of assets and economic agents, as well as the state of relations between them, due to changes in the parameters of the environment, and the risk – as a characteristic of the potential choice by the economic agent, characterized by the alternative, uncertainty, probability, determined by the difference in the result of an objective assessment of the state of the economic system, and the result of the re planning of planned actions. It is noted that from the position of the economic regional system, the risk can be defined as regional activity related to the leveling of uncertainty by determining the possible rejection of the results of the implementation of the regional economic development strategy from the projected.

A number of principles of the basis for the functioning of systems that contribute to the maintenance of the economic entity from the negative effects of the influence of the internal and external environment are highlighted. There is a presence in the regional system of risk management of the obligatory stage of monitoring of the internal and external regional environment, which causes identification and selection of risks, reduction of asymmetry of information, development and increase of regional stability. An algorithm was developed that provides for the integration of tools for monitoring the threats of economic security to the regional development management system. It is proved that in today's transformational conditions in regional policy, due consideration is to be given to the risk factor, the objectivity of its assessment, and the development of a regional risk management system, recommendations, estimates and forecasts that should be taken into account when developing a regional economic development strategy.